

Bismillahirrahmanirrahim

(İyiliği sonsuz, ikramı bol Allah'ın adıyla)

Yayın No: 47

Kur'an'ın Öğrettiği Kavramlar Serisi: 15

SURE

Dr. Fatih ORUM

Yayın Yönetmeni

Hasan Mustafa ARSLAN

Mizanpaj

Burak Oğuz Belen

Kapak

Hilmi Dinç Üvendere

1. Baskı

Şubat, 2017

ISBN: ???-???-?????-?-?

SÜLEYMANİYE VAKFI YAYINLARI

Hoca Gıyaseddin Mah. Şifahane Cad. No:14
34134 Fatih/ İstanbul
Tel: 0 (212) 513 00 93- Fax: 0 (212) 511 21 69
www.suleymaniyevakfi.org
Yayıncı Sertifika No:12628

Baskı ve Mücellit

Vizyon Basımevi

İkitelli Org. San. Bölğ. Deposite İş Merk.
A 6 Blok Kat: 3 No: 309 Başakşehir/İST
Tel: 0212 671 61 51 Fax: 0212 671 61 52

Genel Dağıtım: Süleymaniye Vakfı İktisadi İşletmesi

Hoca Gıyaseddin Mah. Şifahane Cad. No:14
34134 Fatih/ İstanbul
Tel: 0 (212) 513 00 93- Fax: 0 (212) 511 21 69

Copyright © 2017, Süleymaniye Vakfı Yayınları 2017

Bu eserin tüm hakları Süleymaniye Vakfı Yayınları'na aittir.
Yayıncının izni olmaksızın tümüyle veya kısmen yayınlanamaz,
kısmen de olsa fotokopi, film vb. tekniklerle çoğaltılamaz ve
elektronik ortamlarda yayınlanamaz.

Kur'ân'ın Öğrettiği Kavramlar Serisi - 15

SURE

Dr. Fatih ORUM

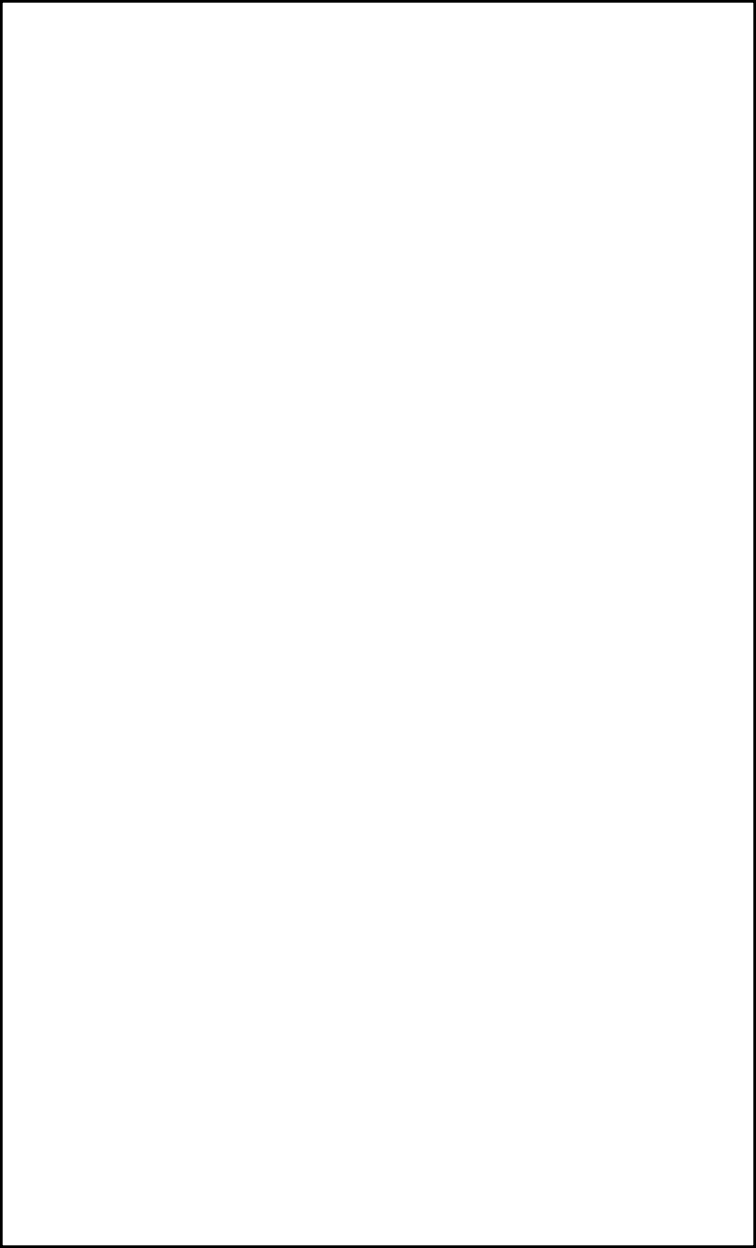
Dr. Fatih Orum

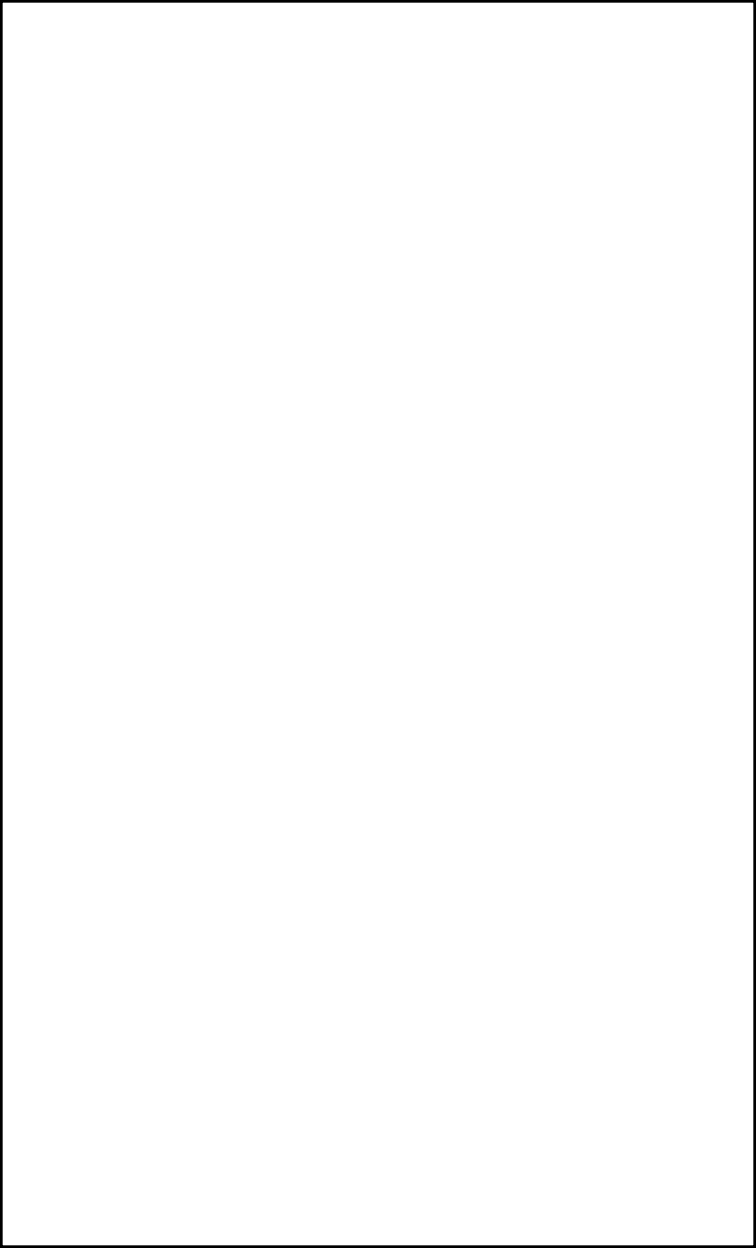
1975 Eskişehir doğumlu. İlkokuldan sonra Eskişehir Ziya Paşa Kur'ân Kursu'nda hafızlığını tamamladı. 1995'te Eskişehir İmam Hatip Lisesi'nden, 2000 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 2008 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Klasik Fıkıh Kaynaklarındaki Kıyas Anlayışının Kur'an Açısından Değerlendirilmesi" isimli tezi ile doktorasını tamamladı. Evli ve iki çocuk babası olan Fatih Orum halen M.E.B. bünyesinde öğretmenlik yapmaktadır.

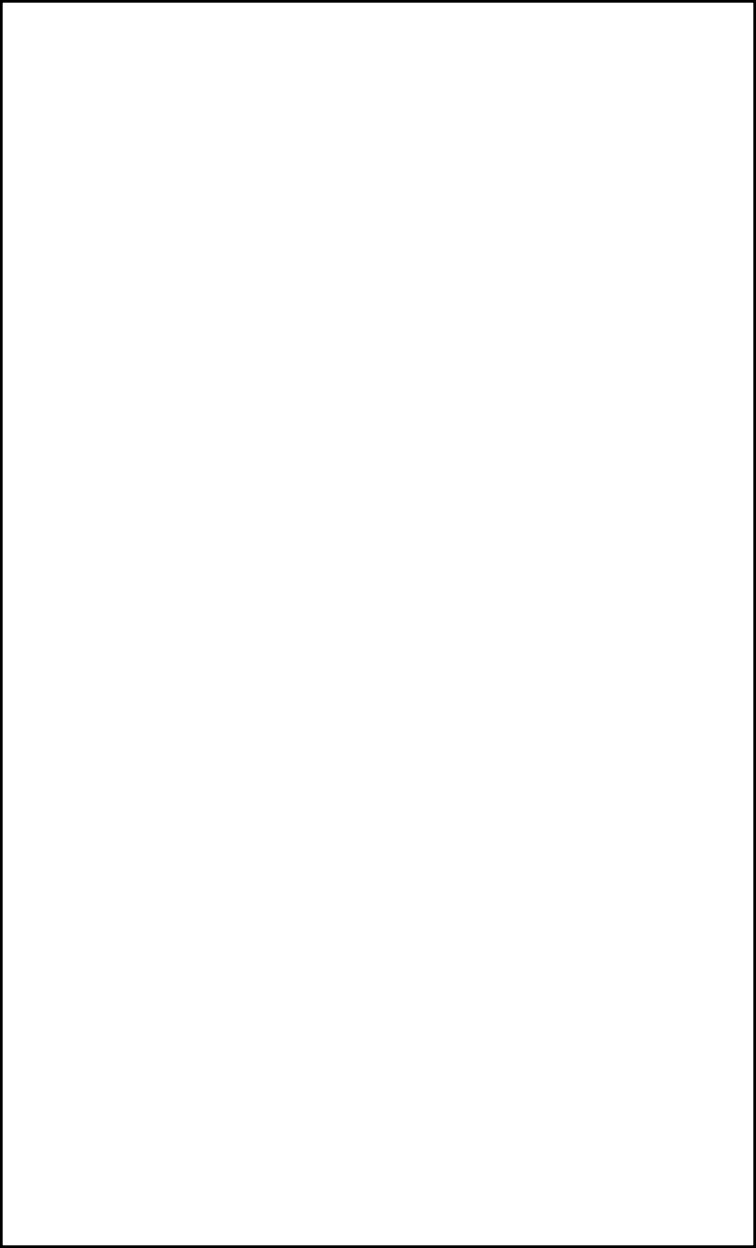
e-posta: fatihorum75@gmail.com

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	7
TASRÎF	11
1. Giriş	11
2. Kelime Anlamı	13
3. Kelimenin Kur'ân'daki Kullanım Alanları	17
a. Sarf (Sülâsî Kalıp)	17
a.1. Kalplerin Çevrilmesi	17
a.2. Hilelerin, Kötülüğün ve Fuhşun Çevrilmesi	21
a.3. Dolunun (Âfetin) Çevrilmesi	23
a.4. Cehennem Ateşinin Çevrilmesi	24
a.5. Savaşanların Düşmandan Çevrilmesi	25
a.6. Cinlerin Çevrilmesi	26
a.7. Gözlerin Çevrilmesi	26
b. Tasrîf (Rubâ'î Kalıp)	27
b.1. Rahmet Olarak Yağmur ve Vahiy	27
b.2. Kitabi Âyet-Kevni Âyet Döngüsü Olarak	30
b.3. Doğru Bilgiye Ulaşmada Bir Yöntem Olarak Tasrîf	33
b.4. Tasrîf-Mesel İlişkisi	36
4. Sonuç	39
KAYNAKÇA	41

SÛRE

[السُّورَة]

1. Giriş

Gelenekte sûreye “Kur’ân-ı Kerîm âyetlerinin bir araya getirilmesi sonucunda oluşan, sınırları vahiy doğrultusunda Resûl-i Ekrem tarafından belirlenen bölüm” anlam verilir. Genel kanaat Kur’ân’da 114 sûre olduğudur. Kur’ân’ın belli bölümlerine sûre denilmesi, birbiriyle âhenkli veya mânevî derecesi yüksek parçalardan meydana gelmesi yahut onların her birinin Kur’ân binasının bir katını veya bir parçasını teşkil etmesiyle gerekçelendirilir. Literatürde, şu anki mushafın sûre tertibinin vahiy bir bildirim mi yoksa sahabenin ichtihadı ile mi olduğuna dair tartışmalar mevcuttur. Yine çeşitli ölçütlere göre sûrelerin Mekkî-Medenî, âyet sayısı ya da muhtevası yönüyle tıvâl, miûn, mesânî ve mufassal gibi tasnifler mevcuttur.¹

1 Abdülahmit Binşık, “Sûre”, DİA, XXXVII, 538.

Kur'ânda geçen sûre kelimelerine anlam verilirken yukarıda temas edilen anlam kastedilir. Bu durumda mesela “bir sûre indirildiğinde” anlamındaki bir âyetle, şu an mushaftaki 114 sûreden birinin indirildiğinin kastedildiği düşünülür. Ancak bu düşünce gözden geçirilmelidir. Kur'ân'ın sûre kelimesine verdiği anlamın farklı yönleri de olabilir. Elinizdeki çalışmada sûre kelimesinin geçtiği âyetler bu yönüyle tekrar ele alınacaktır. Öncesinde kelimenin sözlüklerdeki anlam çerçevesine kısaca temas edilecektir.

2. Kelime Anlamı

Sûre (السُّورَة) kelimesinin kök harfleri “س و ر = s-v-r” dir. Kelimenin fiil anlamında “çevrelemek, yükselmek” anlamı vardır. “Sûr (السُّور)” kelimesi “sûre” kelimesi ile aynı kökten bir isimdir ve “şehrin etrafını çeviren duvar” anlamında kullanılır.² Sur, o şehrin sınırlarını belirler, çevreler, diğerleriyle arasını ayırır. Hadîd sûresinin 13. âyetinde kelimenin kullanımını bunun Kur’ânî bir örneğini oluşturur:

...فَضْرَبَ بَيْنَهُمْ بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ
الْعَذَابُ

“...Sonra aralarına giriş kapısı olan bir duvar çekilir. İç tarafında her türlü ikram, dış tarafında da azap olur.”

Kola takılan bilezikler için “أسورة = esvira” ve “أساور = esâvir” kelimeleri kullanılır. Zaten bile-

2 Ebû Abdîrrahman el-Halîl b. Ahmed el-Ferâhîdî (ö. 175/791), Kitâbü'l-'ayn, İnan, 1409 (h.), “s-v-r” md.; Ebu'l-Fadl Cemalüddin Muhammed b. Mükerrrem İbn Manzûr (ö. 711/1311), Lisânü'l-Arab, Beyrut, 1990, “s-v-r” md.

zik, iki ucu birleşmiş ve sınır ifade eden yapıdadır. Tefe'uul babında fiilin kullanımında sınırı atlayıp içeri sızmak anlamı vardır.

3. Kelimenin Kur'ân'daki Kullanımları

Biri çoğul (سُور = süver) olmak üzere on yerde “سُورَة = sure” kelimesi geçmektedir. Bir kez “سُور = sur”, bir kez “أَسْوِرَة = esvira”, dört kez de “أَسَاوِر = esâvir” geçer. Fiil olarak bir kez tefe'uul babında (تَسَوَّرُوا) geçer.

Kur'ân'daki kullanımlarına bakıldığında sûre ile asıl kastedilenin herhangi bir konudaki ardışık âyetlerden oluşan bölümler olduğu düşünülebilir.

Bilindiği üzere Kitabın “kurân” şeklinde indirildiği,³ “kur'ân” şekline sokulduğu,⁴ “kurân” şeklinde detaylandırıldığından⁵ bahsedilir. Kur'ân herhangi bir konudaki anlam kümleridir. Ancak bu kümeleri oluşturmak bir usul ve gayreti gerektirmektedir. Allah kitabında bazı konulardaki ayetleri peşpeşe sıralayarak anlam kümelerini hazır olarak oluşturmuş, böylece kitapta her konuyla ilgili var olan kümeleleri tespit edebilmemiz için örnekler oluşturmuştur.

3 Yusuf 12/2; Tâ Hâ 20/113.

4 Zuhruf 43/3.

5 Fussilet 41/3.

Mesela Fâtîha bir sûredir. Onu sûre yapan peşpeşe sıralanan âyetlerle “kurân” yani anlam kümesi oluşturmaktadır. Hicr sûresinin 87. âyetinde Fâtîha sûresi için “kurân” denmektedir. Âyet şöyledir:

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ

“Sana o mesânîden yedi taneyi ve yüce Kur’ân’ı verdik.”

Yukarıdaki âyetle örtüşen rivayetler de vardır. Biri şöyledir:

“Nebî (a.s.), Ebû Sa’îd b. el-Muallâ’ya, ‘sana Kur’an’ın en büyük suresini öğreteceğim’ dedikten sonra ‘o sure, el-hamdu lillâhi rabbi’l-âlemîn’dir. O sure, “Seb’ul-Mesânî” ve bana verilen “Kur’ân-ı azîm”dir’ buyurdu.”⁶

Kitabın herhangi bir konuyla ilgili âyetleri için “kur’ân” ifadesinin erken dönemlerde yaygın bir şekilde kullanıldığını hadis külliyyatından da anlayabiliriz. Bir örnek şöyledir:

İbn Ömer şöyle diyor. “İnsanlar Kuba mescidinde sabah namazını kırlarken biri gelip, ‘Nebî (a.s.)’ye, Kâbe’ye yönelmeyi emreden bir kur’ân indi de Kâbe’ye döndüler dedi. bunun üzerinde

6 Muhammed b. İsmail el-Buhârî (ö. 256/870), el-Câmiu’s-Sahîh, Kahire, 1400, Tefsîr, 1.

oradakiler de Kâbe'ye yöneldiler.”⁷

Benzer durum Yusuf sûresi için de düşünülebilir. Sûrenin ilk âyetlerinde kıssaların en güzelinin “kur’ân” şeklinde vahyinden sözedilir. İfade şöyledir:

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ

“Sana vahyettiğimiz bu kur’an’la şimdi hikâyelerin en güzelini sana anlatacağız.” (Yusuf 12/3)

Yusuf sûresinin tamamının aynı konuyla ilgili âyetlerden oluşması dikkat çekicidir.

Kur’ân’ın kısa surelerinin çoğu tek bir sûre yani peşpeşe sıralanan kur’ânlar şeklindedir. Sûrenin anlam kümesi olmasının bir delili de Muhammed sûresinin 20. âyetinde geçen “مُحْكَمَةٌ سُورَةٌ” ifadesidir. Şimdi bu genel bilgilerden sonra sûre kelimesinin geçtiği âyetleri incelemeye başlayabiliriz.

a. Nûr 24/1

Nûr suresinin ilk âyeti sûre kavramının anlamına dair bilgi vermektedir. Âyet şöyledir:

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

7 Buhârî, Tefsir, 16.

“Bu, indirdiğimiz ve sınırlarını belirlediğimiz bir sûredir. Belki bilgilerinizi kullanırsınız diye o sûrede açık âyetler indirmişizdir.”

Yukarıdaki âyette, sûrenin bir vasfı olarak inzal (أَنْزَلْنَاهَا) ve farz (وَفَرَضْنَاهَا) kelimeleri kullanılmıştır. Yani inzal edilen ve farz kılınan bir sureden bahsedilmektedir. İnzâl, inen vahyin insanlar açısından anlamı ve işlevine işaret eder. Yani inen surenin herhangi bir konuda hükümler içerdiğine vurgu yapılmaktadır. Zaten sûrenin 2. âyetinden itibaren zina ve kazf suçuna dair cezai hükümlerden bahsedilmektedir. Farz, bir şeyin kesilmesi, sınırlarının ve ölçüsünün belirlenmesi anlamına gelir. O halde sûrenin ikinci bir sıfatı olarak, sınırları belirlenmiş bir sûreden bahsedilmektedir. Sûrenin sınırlarının ne ile belirlendiğine dair akla gelebilecek bir soru, cevabını âyetin devamında buluyor olabilir: “وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ = o sûrede açık âyetler indirmişizdir.” O halde herhangi bir surenin sınırları, herhangi bir konudaki ahkam yahut malumat ile çizilmektedir. Ve belki de âyette geçen “آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ = açık âyetler” şeklindeki ifade gerekçesiyle bir surenin en az üç âyetten oluşacağı düşünülebilir. Kur'ân'ın en küçük sûresinin üç âyetten oluştuğuna dair genel kanaat de bununla örtüşür.

b. Muhammed 47/20

Muhammed sûresinin 20. âyetinde geçen “مُحْكَمَةٌ سُورَةٌ” ifadesi, sûrenin bir anlam kümesi olduğunu gösteriyor olabilir. Âyet şöyledir:

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نَزَلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا نَزَلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَىٰ لَهُمْ

“Allah’a güvenleri tam olanlar, “keşke bir sûre indirilse” derler. Ama savaştan sözedilen ve hüküm içeren bir sûre indirilince, kalplerinde hastalık olanların, ölüm baygınlığı geçiren kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün. Onlara yakışan da budur!”

Görüldüğü üzere, müminler bir sûre indirilmesini arzu etmekte. Devamında, bu arzularının savaş izniyle ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Bekledikleri sûrenin indiğini “فَإِذَا أَنْزَلْتَ سُورَةً مُحْكَمَةً وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ” ifadesinden anlıyoruz. Muhkem bir sûre ile kastedilen, içerisinde savaştan sözedilen âyetlerden oluşan bir kur’ân yani anlam kümesi olmalıdır. Anlıyoruz ki, müminler savaşa izin veren bir sûrenin inmesini arzu ediyorlar. Bu konudan bahseden bir sûre indirilince de kalplerinde hastalık olanların bundan hiç hoşnut olmadıkları bildiriliyor.

Kur'ân'da bazı âyet kümeleri bu durumdan bahsetmektedir. Mesela Nisâ suresinin 74 ve devamındaki ayetler şöyledir:

74. Bu dünya hayatını öbür dünyaya karşılık satanlar, Allah yolunda savaşsınlar. Kim Allah yolunda savaşır da öldürülür veya galip gelirse, Allah ona yakında büyük bir ödül verecektir.

75. Allah yolunda ve güçsüz bırakılmış çocuklar, erkekler ve kadınlar uğrunda savaşmamak için ne gerekçeniz olabilir? Onlar şöyle yalvarıp dururlar; “Rabbimiz! Halkı yanlışlar içinde olan bu şehirden bizi çıkar, bize katından bir lider gönder, bize katından bir yardımcı gönder.”

76. İnanıp güvenenler Allah'ın yolunda savaşsınlar, âyetleri görmezden gelenler ise o azgınların yolunda savaşsınlar. Öyleyse siz, Şeytanın dostlarıyla savaşın, çünkü şeytanın hilesi zayıftır.

77. Hiç görmedin mi şu kişileri ki kendilerine: “Ellerinizi (savaştan) çekin, namazı tam kılın, zekâtı verin” denmişti. Savaş farz kılınınca da içlerinden bir takımı, Allah'tan korkar gibi insanlardan korkmuş, hatta korkuları daha da şiddetlenmişti. Dediler ki “Rabbimiz! Bize savaşı niçin farz kıldın, azıcık daha süre tanı-

saydın olmaz mıydı?” De ki “Dünya menfaati pek azdır. Allah’tan çekinerek korunanlar için Ahiret daha hayırlıdır; size kıl kadar haksızlık yapılmayacaktır.”

Son ayette “ = الْقِتَالُ عَلَيْهِمُ الْكُتُبُ = savaş farz kılınıncı şeklindeki ifade yukarıda, Muhammed suresinde geçen “ = وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ = içinde savaştan sözedilen (sûre)” şeklindeki ifadeyle örtüşmektedir.

Konuyla ilgili benzer durum, sûre kelimesinin geçtiği Tevbe sûresinin 86. ayetinde de söz konusudur. Şimdi bu ayeti görelim:

c. Tevbe 9/86

وَإِذَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُوا الطُّولِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ

“Allah’a inanıp güvenin, elçisiyle beraber cihad edin” diye bir sure indirilse onların varlıklı olanları hemen senden izin ister ve “Bırak da oturanlarla birlikte biz de kalalım” derler.

Âyette, söz konusu surenin Allah’a inanıp güvenmek ve elçisiyle beraber cihad etmekten bahsettiği belirtiliyor. Demek ki peşpeşe âyetlerden oluşan anlam kümesinin konusu bu olacak ve o anlam

kümesinin içinde mazeretler uydurup savaştan kaçanlardan da bahsedilecek. Kur'ân'da bu anlam örgüsüne uyan, peşpeşe âyetlerden oluşan pek çok anlam kümesi bulmak mümkündür. Mesela Tevbe sûresinin 38 ve devamındaki âyetleri konuyla ilgili gözükmemektedir:

38. Ey inanıp güvenenler! Neyiniz var ki “Allah yolunda sa çıkın.” denince yere çakılıp kaldınız? Ahiret değil de dünya hayatı mı hoşunuza gidiyor? Dünya hayatının menfaatleri ahiretinin yanında pek azdır.

39. Eğer çıkmazsanız, Allah sizi acıklı bir azapla cezalandırır ve yerinize başka bir topluluğu getirir. Ona hiçbir şekilde zarar veremezsiniz. Allah her şeye bir ölçü koyar.

40. Ona yardım etmezseniz etmeyin; Allah yardımını yapmaktadır. Hani bir gün, kâfirler onu, arkadaşıyla birlikte Mekke'den çıkmak zorunda bırakmışlardı da mağarada arkadaşına şöyle demişti: “Üzülme; Allah bizimle beraberdir.” Allah da onları rahatlatmış, görmediğiniz ordularla desteklemiş ve kâfirlerin sözünü yere düşürmüştü. Zaten yüce olan söz, Allah'ın sözüdür. Üstün olan ve doğru kararlar veren Allah'tır.

41. İster kolay, isterse ağır gelsin siz çıkın. Allah yolunda malınızla, canınızla mücadele (ci-

had) edin. Sizin için hayırlı olan budur. Bunu bir bilseniz.

42. Kolay bir menfaat ya da alışılmış bir yolculuk olsaydı, arkandan gelirlerdi. Ama bu zorlu yolculuk onlara pek uzun geldi. “Eğer gücümüz yetseydi elbette seninle birlikte çıkardık” diye Allah’a ant içeceklerdir. Onlar kendilerini tüketmektedirler. Allah biliyor ki onlar, kesinlikle yalancıdır.

43. Allah seni affetsin, kimin özü sözü doğru olduğu senin için iyice ortaya çıkmadan ve kimin de yalancı olduğunu iyice anlamadan onlara ne diye izin verdin?

44. Allah’a ve ahiret gününe inanıp güvenenler, mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda mücadele (cihad) için senden izin istemezler. Allah kendisinden çekinerek korunanları bilir.

45. Senden izin isteyenler sadece Allah’a ve ahiret gününe inanıp güvenmeyenlerdir. Onların içleri kuşkuludur. Onlar kuşkuları içinde gidip gelmektedirler.

Görüldüğü gibi savaş emri ve savaştan kaçanlarla ilgili peşpeşe âyetler gelmiştir. Tevbe sûresinin 86. âyetinde bahsedilen sûre bu ve benzeri ardışık âyetler olabilir. Sûrenin kullanımlarını görmeye devam edelim.

d. Tevbe 9/64

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهْزَؤُوا إِنَّا اللَّهُ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ

“Münafıklar, içlerindeki kendilerine bildirecek bir surenin indirilmesinden endişe duyarlar. De ki “Siz hafife alın bakalım. Allah, endişelendiğiniz her şeyi ortaya koyacaktır.”

Münafıklar içlerindeki ortaya koyan bir sûre indirilmesinden endişe ediyorlar. Nitekim onların içlerindeki ortaya koyan pek çok âyet kümesine Kur'ân'da rastlamaktayız. Mesela Münâfıkûn sûresi bu açıdan önemlidir:

1. Münafıklar sana geldiklerinde derler ki “Biz şahidiz; gerçekten sen Allah’ın elçisisin.” Allah, elbette senin kendisinin elçisi olduğunu biliyor ama Allah şahit, münafıklar kesinlikle yalan söylerler.

2. Bu gibi sözleri kalkan edinip Allah’ın yolundan çekilirler. Yapıp durdukları şey ne kötüdür!

3. Kötü olan, önce inanmaları sonra ayetleri görmezlikten gelmeleridir. Ardından kalpleri üzerinde yeni bir yapı oluşur; artık (ne hale geldiklerini) anlamazlar.

4. Onları gördüğünde kılık kıyafetleri hoşuna gider. Konuşurlarsa sözlerine kulak verirsin. Oysa duvara dayalı kalas gibidirler. Her gürültüyü aleyhlerine sanırlar. Asıl düşman onlardır; onlara karşı dikkatli ol. Allah canlarını alsın, nasıl da yalana sürükleniyorlar!

5. “Gelin, Allah’ın elçisi bağışlanmanız için dua etsin” dense başlarını çevirirler. Bakarsın ki kibirli bir halde geri çekiliyorlar.

6. İster bağışlanmalarını dile ister dileme, fark etmez; Allah onları bağışlayacak değildir. Allah, yoldan çıkmış durumda olanları yola getirmez.

e. Tevbe 9/127

Münafıkların, içlerinde olanı ortaya çıkaran âyet grubunun inmesi hususunda duydukları endişe, Kur’ân’ın pek çok âyet gurubunda gerçekleşmektedir. Bu konuda inen her yeni anlam kümesi yani sûre onları tedirgin ediyor, ifşa olup olmadıkları hususunda tedirginlikler yaşıyor, belki de inen her âyet gurubuyla bir müddet ortalıktan çekiliyorlardı. Sûre kelimesinin geçtiği şu âyet bu duruma işaret ediyor gibidir:

وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ هَلْ يَرَاكُمْ مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ
انصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ

“Bir sure indirilince birbirlerine bakar, “anlayan olmuş mudur?” der ve sıvışır giderler. Allah onların kalplerini döndürür. Çünkü onlar anlayışsız bir topluluktur.”

Yukarıdaki âyette geçen sûre kelimesi ile de, herhangi bir konuda, peşpeşe inen âyet grubu kastedilmiş olmalıdır.

f. Tevbe 9/124

وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا
الَّذِينَ آمَنُوا فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ

“Bir sure indirilince bazıları; “Şimdi bu hanginizin imanını/güvenini artırdı?” der. İnen o sure, iman etmiş olanların imanını artırır. Onlar o sureyi, birbirlerine müjdelerler.”

Peşpeşe inen ve herhangi bir konuda anlam kümesi oluşturan âyetlerin inmesinin, inananlar için ne anlam katığına dair kimilerinin yaptığı sorgulama, cevabını yine âyette buluyor ve inen bu tür anlam kümelerinin tasdik yönüne atıfta bulunuluyor. Kimileri için anlamlı bulunmayan herhangi

bir konudaki anlam kümeleri, müminlerin önceki bilgilerini pekiştiriyor, beklentilerini karşılıyor ve doğru yolda olduklarının belgesi oluyor. Görmezden gelenler için hiçbir anlam taşımayan, ancak önceki bilgilerini harekete geçirdiği yani zikri gerçekleştirdiği için müminler için müjde anlamına gelen şu âyetler bunun bir örneği olabilir:

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ (62) وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ (72) لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ (82)
 لَوَاحَةٌ لِلْبَشَرِ (92) عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ (03) وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ
 إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ
 أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَزْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا
 الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا
 أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا
 يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ (13)

“Onu Sekar’da yakacağım. Sekar’ın ne olduğunu sen bilemezsin. Sekar onu ne öldürür ne yaşatır. Deriyi yakar. Orada ondokuz melek vardır. Biz cehennemde sadece melekleri görevli yaptık ve onların sayılarını, görmezden gelenler için bir imtihan sebebi kıldık. Bununla, kendilerine kitap verilenler kesin bilgiye ulaşır, iman edenlerin de imanı artar. Kendilerine kitap verilenler ve müminlerin böylece kuşkuları kalmaz. Kalplerinde hastalık olan-

larla görmezden gelenler “Allah bununla neyi anlatmak istedi” derler. İşte böyle, Allah, tercihini yoldan çıkmakta kullananı sapık, yola girmekte kullananı doğru yolda sayar. Rabbinin ordularını ancak O bilir. Bu, insanlar için bir hatırlatmadır.”

Yukarıdaki âyetlerde, Cehennemde görevli ondokuz melekten bahsedilmiş, bu sayısal ifadenin Ehl-i kitap için önemine değinilmiştir. Ellerindeki kitapla karşılaştırma yapmaları sonucu Ehl-i kitabın, Muhammed (s.a.v.)’in nebi olduğuna dair kesin bilgiye sahip olacakları bildirilmiş, Cehennemdeki meleklerle dair sayısal bir ifadenin tasdik ilişkisiyle irtibatını görmezden gelenler yahut bunun farkında olamayanların ise bu sayısal ifade ile kastedilenin ne olduğuna dair anlamsız tavır ve yorumlar yapacakları haber verilmiştir.

Tefsir eserleri âyette geçen ondokuz sayısının Ehl-i Kitap için ifade ettiği anlamın, ellerindeki kitaplarla Kur’ân arasındaki tasdik ilişkisine dair olduğunu söylerler. Yani müfessirlere göre Muhammed (s.a.v.) dönemindeki Ehl-i kitabın ellerinde bulunan Tevrat ve İncil’de de ondokuz sayısı vardı. Kur’ân ile ellerindeki kitap bu yönüyle benzeşiyordu. Bu benzeşme sonucunda Muhammed (s.a.v.)’in Allah’ın nebisi olduğu sonucuna ulaşan-

lar vardı.⁸ Âyette geçen “لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ = Bununla, kendilerine kitap verilenler kesin bilgiye ulaşırlar” ifadesi bunu gösteriyor olmalıdır.

Öte yandan daha önce zaten Muhammed (s.a.v.)’e tabi olanlar da bu benzeşme neticesinde, ona tabi olmakla isabet ettiklerini görüyor ve bundan mutluluk duyuyorlardı. Âyette geçen “وَيَزِدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا = iman edenlerin de imanı artar” ifadesi de buna işaret ediyor olmalıdır.

Ondokuz sayısının ilahi kitaplar arasındaki tasdik ilişkisine dair önemli bir gösterge olduğundan habersiz insanların cehennemde görevli ondokuz melekten bahseden âyetlere anlam verememesi, anlam veremedikleri için de bu tür ifadeleri hafife almaları tabiidir. Âyetin “وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا = kalplerinde hastalık olanlar ile görmezden gelenler “Allah bununla neyi anlatmak istedi” derler” kısmı bununla ilgili

8 Cafer Muhammed b. Cerîr et-Taberî (ö. 310/923), Câmi’u’l-Beyân, Beyrut, 1992, XII, 313, 314; el-İmam Hafız İbn Kesîr (ö. 774/1373), Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm li’l-Hafız İbn Kesîr, Kahire 2005, VIII, 242; Abdurrahmân b. el-Kemâl Celâluddîn es-Suyûtî (ö. 911/1505), ed-Dürü’l-mensûr fi’t-tefsiri’l-me’sûr, Mısır, 2003, XV, 80, 81; el-Kadi Nasıruddin Ebi Said Abdullah b. Ömer b. Muhammed eş-Şîrâzî el-Beydâvî (ö. 685/1286), Envâru’t-Tenzîl ve esrâru’t-te’vîl, Beyrut, 2000, III, 468; Alaeddin Ali b. Muhammed b. İbrâhim el-Bağdâdî Hâzin (ö. 741/1341), Tefsîru’l-hâzin, Beyrut, 1979, VII, 178; Ebû Abdullah Fahreddin Muhammed b. Ömer Fahreddin er-Râzî, (ö. 606/1209), et-Tefsîru’l-Kebîr, Beyrut, 1999, X, 711.

olmalıdır. Hatta tefsirlerde nakledilen şu rivayet bu durumla ilgili olabilir:

“Orada ondokuz melek vardır” âyeti inince Ebu Cehil şöyle der: Ey Kureyşliler! Muhammed sizi ateş ile azap edecek olan Allah'ın ordusunun ondokuz melekten ibaret olduğunu söylüyor. Oysa sizler sayıca daha çoksunuz. Sizlerden 100 kişi onlardan biri ile başedemez mi? Ebu'l-Esedd bunun üzerine şöyle dedi: Ey Kureyşlier! ondokuz bekçi sizi asla korkutmasın çünkü ben sağ omuzum ile onların onuna, sol omuzum ile de dokuzuna karşı sizi korurum.”

Eldeki mevcut Kitab-ı Mukaddes'te cehennem meleklerine dair böylesi bir sayısal değere rastlanmıyor olması bu konuda bir gizlemenin yapıldığını akla getirebilir. Ancak şu ihtimal de göz önünde bulundurulmalıdır: Yahudi bilgi kaynakları arasında yazılı rivayetin yanı sıra nesilden nesile şifahen aktarılan güçlü bir sözlü rivayet kültürünün de olduğu bilinmektedir.⁹ Büyük oranda, nebile-

9 Rabbânî Yahudiliğe göre Musa (a.s.)'a Sina'da Yazılı Tora'nın yanı sıra Sözlü Tora da verilmiştir. Yazılı Tora (Torah Şebihtav) Kitab-ı Mukaddesi (Ahd-i Atik), Sözlü Tora (Torah Şebealpeh) da Yazılı Tora'nın yorumu olan Mişna'yı, daha geniş anlamda Talmud'u ifade eder. Sözlü Tora'nın kesintisiz bir isnad zinciriyle nesilden nesile aktarıldığı kabul edilir. Çeşitli gerekçe ve kaygılarla sözlü Tora'nın yazıya geçirilmesine izin verilmemiştir. Sözlü Tora, yazılı Tora'nın hem koruyucusu hem de açıklaması mahiyetindedir. Talmud'un asıl metni olan Mişna, Tor'anın emirlerine kimi

rin söz ve uygulamalarından oluşan bu birikimin içinde önceki ilahi kitaplardan tevarüs eden vahiy kaynaklı bilgilerin de yer alması mümkün olabilir. Sadece ellerinde yazılı olan kitaptakiler hakkında değil ayrıca kendileri dışındakilerin ulaşamayacağı düşünüldükleri bilgilerin bile Kur'ân tarafından ortaya konulmasının, Ehl-i kitap kültürüne sahip kişiler tarafından fevkalade bir olay olarak görüleceği açıktır. İşte, ondokuz sayısı gibi Kur'ân'ın atıfta bulunduğu bir takım bilgilerin eldeki yazılı metinlerde bulunmuyor olmasının bir sebebi de bu olabilir.

g. Yunus 10/38

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَضَعْتُمْ مِّنْ دُونِ

ek açıklamalar getirir, tamamlar, kapalı olan hususlarını açığa kavuşturur ve aynı zamanda Tora'yı sistematize eder. Mesela Tora'da sadece "Şabat gününü kutsal sayarak anımsa!" yalın emri yer alır, ancak Mişna bu emri belirli bir şekle koymak suretiyle Şabat'ın başlama ve bitiş zamanlarında yapılması gerekenleri açıklar. Talmud Rabbîlerinin büyük çoğunluğu, Sözlü Tevrat'ın Yazılı Tevrat'tan daha üstün olduğu görüşündedirler. Sözlü Tevrat'ın meşruiyetine dair Yazılı Tevrat'tan referanslar verilir. Rabbanî Yahudilik anlayışında Sözlü Tevrat, Yazılı Tevrat'ın etrafında öylesine bir duvar oluşturmuştur ki; insanların Sözlü Tevrat'ı aşarak Yazılı Tevrat'a ulaşması imkânsız hale gelmiştir. Yazılı Tevrat'taki birçok hüküm Sözlü Tevrat marifetiyle değiştirilmiştir. Yazılı Tevrat'ı değil ama Sözlü Tevrat'ı okuyanlar övülmüştür. (Konuyla ilgili detaylı çalışma için bkz. Baki Adam, Yahudi Kaynaklarına Göre Tevrat, İstanbul, 2002; Mehmet Sait Toprak, Talmud ve Hadis, İstanbul, 2012.)

اللَّهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

“Yoksa onu o (Muhammed) uydurdu mu diyorlar? De ki “Allah ile aranızda koyduklarınızdan çağırabileceğiniz herkesi çağırın da onun dengi bir sure getirin. Samimiyseniz yaparsınız.”

Yukarıdaki âyette, Kur'ân'ı Muhammed (a.s.)'ın Allah'a nispet ettiğini iddia edenler misli bir sûre getirmeleri teklif edilmektedir. İnsanların, herhangi bir konuda anlam kümesi oluşturabilecek bir kaç cümle kuramamalarının sebebi ne olabilir? Bunun cevabı bir önceki âyette olabilir:

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Bu Kur'an, başkası tarafından uydurulup Allah'a mal edilmiş değildir. Çünkü kendinden öncekileri tasdik eder ve o kitapları detaylandırır. İçinde herhangi bir şüpheye yer yoktur ve âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir.”

Benzer örgü Bakara sûresinin 23. âyetinde de vardır:

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

“Kulumuza indirdiğimiz şeyden şüpheniz var-

sa Allah ile aranızda koyduğunuz ulu kişilerinize yalvarım da ondakine denk bir sure getirin! İddianızda haklı iseniz yaparsınız!”

Oluşturulacak anlam kümesi sadece kendi içinde tutarlı olmayacak, önceki kitaplarla irtibatlı olacak. Onları hem tasdik edecek hem de detaylandıracak. Aslında bu, sadece Allah'ın oluşturabileceği bir şeyi insanın yapamayacağı anlamına geliyor. Hiçbir oluşum Allah'ın yaratışı gibi olamaz. Onun yerini tutamaz. Tadını ve kokusunu veren karışımlar hazırlayabiliriz ama bir elma yaratamayız. Ellerindeki kitaptan herhangi bir konuda çeşitli âyetleri sıralayarak bir kur'ân oluşturabilirler. Ancak buna sûre denemez. Sûre olabilmesi için o konuda bilgi veren âyetlerin peşpeşe okunabilecek insicama sahip olmaları gerekir. Bunun sıralaması ve sınırlarını insan tam olarak bilemeyeceği için sûre oluşturamaz. İçeriğini, tadını, kokusunu, bazı işlevlerini karşılayan bir karışım yapılabilir ama ona hiç kimse elma demez. Elmanın tasarımı, içeriği, işlevi Allah'a aittir. Öte yandan yaratılan diğer varlıklarla her açıdan uyum içindedir. Namazda herhangi bir konuda bizim tespit ettiğimiz anlam kümelerini değil de elimizdeki mushaftan peşpeşe âyetler, en azından kısa sureler okuyor olmamızın sebebi de bu olabilir.

h. Hûd 11/13

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاَدْعُوا مَنْ
اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

“Yoksa onu (Kur’an’ı), o uydurdu mu diyorlar? Onlara de ki “İddianızda samimi iseniz, Allah ile aranızda koyduklarımızdan çağırabileceğiniz herkesi çağırın da bunun misli, uydurulmuş on sure getirin.”

Daha önce ele aldığımız âyetlerde “bir sûre getirin” denilmekteydi. Bu âyette ise on sûreden bahsedilmektedir. Bunun sebebi ne olabilir?

Önce “bir sûre getirin” denilmiş olup da, bir sûre getirdiklerinde, “bir sûre getirdiniz, haydi on sûre getirin” denilmiş olabilir mi?

Yahut bu konuda, yani sûre talebi ile meydan okuma hususunda ilk inen âyet “on sure getirin” diyen Hûd sûresinin 13. âyeti olabilir mi? Şayet öyle ise, on sûre getiremeyenlere, meydan okumayı daha ileri bir seviyeye taşıyıp, “on sûre getiremediniz o halde bir sûre getirin” denilmiş olabilir mi? Zaten Medeni bir sûre olan Bakara’nın 23. âyetinde de yine bir sûre getirmeleri tekrar edilmiştir. Bir nevi, meydan okuma hususunda nesih gerçekleşmiş denebilir mi?

Yahut da bir sûre talebiyle on sûre talebinin muhatapları ve içeriği açısından fark olabilir mi? Mesela bir sûre getirenlerden, getirdikleri sûrenin önceki kitaplarla irtibatlı, yani onları tasdîk ve tafsîl ediyor olması şartı koşulmuş olabilir mi? Kaldı ki bir sûre talebinde bulunulan iki âyetten Yunus sûresindeki âyetin bir öncesinde bu husustan bahsedilmektedir. Söz konusu âyet şöyledir:

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Bu Kur’ân birisinin uydurup Allah’a mâl ettiği bir şey değildir. Öncesi için tasdik, o kitap için açıklamadır. Alemlerin Rabbinden olduğu hususunda herhangi bir şüphe barındırmaz.”

(Yunus 10/37)

Bir sûre getirilmesi talebinden bahseden diğer âyet ise Medeni bir sûre olan Bakara sûresinde olduğu için muhataplar Ehl-i kitaptır ve aynı şart onlar için de geçerli olabilir. On sûre getirmekten bahsedilen Hûd sûresinde ise bu bağlantılar aranmayıp sadece kendi uydurdukları on sûrenin birbiriyle hata vermeyecek şekilde irtibatlı olması şart koşulmuş olabilir mi? Bu konulardaki müzakere-ler talebin ne olduğunun anlaşılması hususunda doğru sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır.

Meseleyi sonlandırmadan önce, konunun anlaşılmasına katkı sağlayabilecek iki Âyet de atıfta bulunmak istiyoruz. İlki Kasas sûresinin 49. âyetidir. Âyet şöyledir:

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

“De ki, eğer samimiyseniz doğru yolu, bu ikisinden (Tevrat ve Kur’an’dan) daha iyi gösteren bir kitabı Allah katından getirin de ona uyaayım.”

(Kasas 28/49)

Bir diğer ayet şöyledir:

فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ

“Sözlerinin arkasındaysalar Kur’an gibi bir söz getirsinler.” (Tûr 52/34)

4. Sonuç

Sûre deyince, Fâtîha sûresi Tevbe sûresi gibi, elimizdeki mushafların 114 bölümünden her biri akla gelmektedir. bu açıdan bir kullanımın, sure kelimesinin sözlük anlamına uygun olmadığı söylenebilir. Çünkü sûre, bir şeyi diğerlerinden ayırmak çizilen sınırı ifade eder. Ayırma ölçütleri yerine göre değişebilir. Nitekim Kur'ân'ın 114 bölümünden her birini diğerinden ayıran çeşitli ölçütler dile getirilebilir. Mesela Fâtîha suresi, Allah'ın dininin temel ilkelerini en öz biçimde bildirir. Yusuf sûresi bir kıssayı tüm ayrıntılarıyla baştan sona anlatır. Ancak sûre kelimesi Kur'ân'da bunu aşan bir kullanıma sahiptir.

Serinin önceki kitaplarında "kur'ân" kavramı üzerinde durulmuştu. "Herhangi bir konudaki âyetlerden oluşan anlam kümesi" olarak tanımlayabileceğimiz "kur'ân" ile sûre kavramı arasında bir irtibat gözükmektedir. Âyetlerdeki kullanımlara bakılırsa sûrenin, herhangi bir konudaki ardışık âyetler topluluğu olduğu söylenebilir. Bu yönüyle

her sûre bir kur'ândır. Ancak tersi yani her kur'ânın sûre olduğu söylenemez. Çünkü kur'ânın oluşması için ardışık âyetler şart değildir. Herhangi bir konuda farklı yerlerden çekilen âyetler kur'ânı oluşturur ancak ardışık âyetler olmadığı sürece sûreden bahsedilemez. Ardışık âyetlerden oluşan bir sûrenin herhangi bir âyeti, bir başka anlam kümesinin âyeti de olabilir. Bakara sûresinin içinde, “anlam kümesi” anlamında başka sureler olabilir. Bunun yanı sıra tek, baştan sona tek bir konuyla ilgili ardışık âyetlerden oluşan sûreler de olabilir. Yusuf sûresi ve Kur'ân'ın otuzuncu cüzünde bulunan kısa sûrelerin birçoğu gibi.

Sûre kavramını, herhangi bir konuda peşpeşe âyetlerden oluşan küme olarak anlamamız, “şunlardan bahseden bir sure (سُورَةٌ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهَدُوا مَعَ رَسُولِهِ)”, “bir hususu ortaya çıkaran bir sure (سُورَةٌ تَنْبِيئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ)”, “içinde şundan bahsedilen bir sure (سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذِكْرٌ فِيهَا الْقِتَالُ)”, “misli bir sûre getirin (فَاتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ)” gibi ifadelere uygun düşmektedir.

KAYNAKÇA

Abdurrahmân b. el-Kemâl Celâluddîn es-Suyûtî (ö. 911/1505), ed-Dürri'l-mensûr fi't-tefsiri'l-me'sûr, Mısır, 2003.

Abdulahmit Birişik, "Sûre", DİA, XXXVII.

Alaeddin Ali b. Muhammed b. İbrâhim el-Bağdâdî Hâzin (ö. 741/1341), Tefsîru'l-hâzin, Beyrut, 1979.

Baki Adam, Yahudi Kaynaklarına Göre Tevrat, İstanbul, 2002.

Cafer Muhammed b. Cerîr et-Taberî (ö. 310/923), Câmi'u'l-Beyân, Beyrut, 1992.

Ebû Abdirrahman el-Halil b. Ahmed el-Ferâhîdî (ö. 175/791), Kitâbü'l-'ayn, İran, 1409 (h.).

Ebû Abdullah Fahreddin Muhammed b. Ömer Fahreddin er-Râzî, (ö. 606/1209), et-Tefsîru'l-Kebîr, Beyrut, 1999.

Ebu'l-Fadl Cemalüddin Muhammed b. Mükerrerem İbn Manzûr (ö. 711/1311), Lisânü'l-Arab, Beyrut, 1990.

el-İmam Hafız İbn Kesîr (ö. 774/1373), Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm li'l-Hafız İbn Kesîr, Kahire 2005.

el-Kadi Nasıruddin Ebi Said Abdullah b. Ömer b. Muhammed eş-Şîrâzî el-Beydâvî (ö. 685/1286), Envâru't-Tenzîl ve esrâru't-te'vîl, Beyrut, 2000.

Mehmet Sait Toprak, Talmud ve Hadis, İstanbul, 2012.

Muhammed b. İsmail el-Buhârî (ö. 256/870), el-Câmiu's-Sahîh, Kahire, 1400.